

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Caput II. De Integritate Confessionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

tuiffe. Ecclesia enim precipit susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, talis autem confessio & Absolutio cum sit invalida, non est Sacramentum. *Suarez, Lym. Lugo.* Contrarium tamen probabile putat *Fagnan. & Diana p. 3. t. 4. Ref. 120.* quod tamen admittendum non est, quia non consistit cum Decreto Alexandri VII. prohibente Prop. 15. *Qui facit confessionem voluntariè nullam satisfacit præcepto Ecclesiæ.*

QUÆRITUR Primò, pro Missionariis inter hæreticos, An illi qui ab hæresi convertuntur, in prima confessione exprimere debeant, quod non expleverint præceptum annuæ confessionis paschalis? Certum enim est hæreticos, cum sint baptizati, Ecclesiæ præceptis subjacere.

Respondeo negativè. Quia dum confitentur se, eo usque vixisse in hæresi, sufficienter exponunt se illi Ecclesiæ præcepta tanto tempore non observasse. Sicut qui confitetur se v. g. duobus annis vixisse in continua fornicatione, non debet exprimere tactus venereos, & alia, quæ solent communiter fornicationem comitari.

Sed *Queritur secundo*, quid si singulari contemptu, & ludibrio hæc Sacramenta, aut Ecclesiæ præcepta insectati fuerint, & alios ab iis explendis abstraxerint?

Respondeo, hæc peccata distinctè confitentur, quantum fieri potest. Quia illa non sunt omnibus hæreticis communia, adeoque in hæresi ut sic non ita involvuntur, ut hæc exposita, illa etiam intelligantur in Confessione explicari.

CAPUT II.

De Integritate Confessionis.

§. I.

Qualis, & quando requiratur?

I. Integritatem Confessionis requirit, & describit *Trid. Sess. 14. cap. 5.* sitam in eo, ut postquam diligenter te excusseris, & conscientia tuæ sinus & lateribus exploraveris, confitearis omnia mortalia merita, occurrentia, nondum confessâ, eorumque numerum, & circumstantias saltem quæ speciem mutant. Ratio additur, quia sine distinctâ peccatorum cognitione non potest Confessatus iudicium Sacramentale debitè exercere, neque pro mensura delictorum pœnitentiam idoneam imponere.

II. Integritas Confessionis alia est *Materialis*, quando pœnitens omnia mortalia secundum numerum & speciem confitetur: & hæc integritas non est ita necessaria, quin pœnitens aliquo casu ab ea possit excusari. Integritas alia est, *Formalis*, quando pœnitens omnia mortalia quantum hic, & nunc potest ac tenetur, in confessione exponit, etsi contingat aliqua esse omiſsa: & ab hac integritate Formali pœnitens nunquam excusatur.

III. Qui ob justum impedimentum aut oblivionem peccatum aliquod in confessione prætermisit, tenetur cessante impedimento illud explicare. Quia hujus Sacramenti institutio requirit ut in eo omnia mortalia semel directè clavibus subjiciantur: est *communis Theologorum.*

IV. Quialiquo casu, vel morbo, linguæ usu destituitur, absolvi debet si nuda, aliove signo absolutionem postulavit, aut dolorem de peccatis ostendit. Quia tale signum est confessio peccatorum saltem in genere, à præcepto autem confessionis integræ ac

R. P. Arsdak. Tom. II.

distinctæ necessitas excusat. Quod etiam verum est, etiamsi signum illud absente Sacerdote editum fuisset, & postea præsentibus aliis renunciatum: ita *Theol. communiter.*

V. Sed quid si moribundus, superveniente Confessario, nullum signum dederit, aut dare possit? Respondeo, etsi communior opinio asserat sic absolvi non posse; probabilem tamen, adeoque hic in praxi sequendam esse sententiam, quæ docet talem sub conditione absolvendum esse, dummodò solitus fuerit aliàs *Christiano* more vivere, & Sacramenta frequentare. Ratio est, quia per tales actus vitæ Christianæ sufficienter is indicat se etiam in mortis articulo pœnitentiæ Sacramentum postulare, hæc autem postulatio, externa quædam confessio est: Et hanc tenet sententiam *Homob. Molfesius Tambur. Phill. Serenius*, & modò plurimi passim Theologi recentiores.

VI. Diligens conscientia examen ante Confessionem requiritur: diligentia autem quantitas moraliter æstimanda est pro variis circumstantiis. Unde minorem adhibere potest ille, qui frequenter confitetur, quam qui rarius. Si quis verò post talem diligentiam adhibitam, memoriam non habet commissi peccati mortalis, ritè confitetur, modo scienter nullum ex reliquis reticeat.

VII. Qui non in specie, sed solum in genere recordatur, se mortaliter peccasse, hoc ipsum in confessione explicare debet, cum hæc sit sufficiens, imò necessaria materia Sacramenti.

Sed *Quæstio* est, An qui sic tantum in genere confessus est, teneatur postea, si recordetur, declarare distinctum numerum & speciem peccatorum mortalium, quam in aliis confessionibus determinatè non expressit, sed tantum confusè & genericè: Respondet *Leander Part. 1. de Sacramentis pag. 128.* probabiliter pœnitentem illum ad hoc non teneri, & in eandem sententiam adducit *Card. de Lugo de Pœnit. Disp. 16. num. 577.* & ante illum *Fabium* in suo *Scrutinio Sacerd. Tract. 4. pag. 499.* Rustici, inquit, qui bonâ fide confessi sunt Curato non debitè interroganti, satisfecerunt præcepto confessionis, nec tenentur iterum confiteri ipsi peccata. Ratio eorum est, quia peccata illa jam priùs, saltem confusè fuerunt directè subiecta clavibus, adeoque directè remissa, ergò non est obligatio ea postea magis distinctè confitendi.

Sed contrarium videtur tenendum cum *Navarro & communi* aliorum sententia; Quia etsi peccata illa directè remissa fuere, nondum tamen expletum est præceptum exponendi distinctè speciem & numerum cognitum peccatorum mortalium: quod *Navarrus* ait scriptum esse non solum lege humanâ in *Cap. Omnis de Pœnit. & Remiss.* sed etiam Divinâ & Evangelicâ, confirmatâ à *S. Thoma* & aliis, & declarata in *Conc. Tridentino Sess. 14. de Pœnit. Can. 7.*

VIII. Extra mortis periculum, nunquam absolvi debet qui de nullo peccato in specie se accusat: si quis autem tam sit rudis, ut ab eo Confessarius ne veniale quidem in specie extorquere possit, dimittendus est sine absolutione donec instruat, juxta praxim communem bonorum Confessariorum.

IX. Si pœnitens inchoatam Confessionem coram Sacerdote perficere non possit, interdum absolvi debet, V. C. si propter ignotum idioma non omnia possit explicare, aut si in phrenesim incidat. Tenetur tamen postea si possit omiſsa mortalia exponere.

X X. Tem-

de
in

eo
gia

X. Tempore pestis, naufragii, periculosi praelii &c. si Confessarius multorum integras confessiones excipere non possit, licitum est omnes simul voce, vel signo confitentes audire, & absolvere: Ita Theol. communiter.

XI. Non tenetur aliquis peccatum confiteri, cum gravi periculo animæ, famæ, corporis &c. Ratio, quia tunc positiva lex de confessionis integritate merito cedit juri naturali charitatis propriæ. Intellige, si alius confessarius adiri non possit, vel confessio sine gravi incommodo differri.

XII. Si fama complicitis graviter lædenda sit apud Confessarium, nec facile possit alius accedi, reneceri debet peccatum, vel saltem circumstantia, aut executio peccati, quatenus necesse est, ut complicitis peccatum tegatur, cum onere alteri postea confitendi quod omissum est. Quia præceptum naturale, non infamandi alium, prævalet præcepto positivo integre confessionis. Ita Valent. Bannez, Prapositionus, Navarrus c. 7. quamvis contrariam sententiam sequi liceat, quæ communior est cum Suar. Vafq. Lugo, &c.

XIII. Qui duos Confessarios habet, quorum uni prius mortalia, alteri postea solum venialia confitetur, non peccat contra debitam Confessionis integritatem. Imò quandoque id rectè fit, quo pœnitens majori libertate uti possit, si ordinario Confessatio, apud quem hæcenus bonam opinionem servavit, confiteri nimia verecundiâ impediatur. Ita Navarrus in Man. cap. 21. Bonac. Leander &c.

Per accidens tamen fieri potest, ut talis etiam mortaliter peccet, si ea ratione exponat se periculo facile labendi in mortalia, & ea nunquam efficaciter emendandi: quod ejusmodi hominibus accidere solet, qui de industria Confessarios imperitos, vel quibus ignoti sunt, adire solent, & alios à quibus jvari possint tantum cum levioribus accedunt.

XIV. Mentiri ex proposito circa materiam mortalem, & confessioni necessariam, est peccatum mortale: Ratio, quia vel negas te peccatum mortale commississe, quod hic & nunc fateri deberes, & tunc confessio non integra est, sed sacrilega: vel affirmas, te mortale peccatum fecisse, quod non fecisti, & tunc graviter decipis Confessarium, non sine gravi irreverentia Sacramenti.

Quod si mentiatum circa peccatum veniale, vel aliam materiam, quam hic & nunc confiteri non tenetur, peccat solum venialiter. Consentiant TT. communiter.

§. II.

Quomodo SPECIES & Circumstantia peccatorum exponenda?

XV. Quoad peccatorum distinctionem, Illa censentur esse Specie diversa; adeoque necessario distinctè exponenda, quæ sunt contra distinctas virtutes, v. g. fornicatio quæ peccatum est contra castitatem, differt specie ab adulterio, quia hoc est etiam contra justitiam, propter jus, quod maritus habet in corpus uxoris, ac proinde pœnitens debet dicere, Habui copulam cum persona conjugata: & si ipse sit conjugatus, id exponere tenetur. Item, si peccavit cum persona religiosa, aut habente votum castitatis, aut ipse sit Sacerdos, aut Religiosus, id exponere debet: Quia

peccatum hoc habet distinctam specie malitiam contra virtutem castitatis, & religionis.

Eodem modo, si furatus est rem sacram, animalium occidit in templo, singula distinctè exponenda sunt: Quia præter peccatum injustitiæ, involuntarilitiam sacrilegii specie distinctam.

Et eadem ratione aliorum peccatorum diversa specie malitia distinguenda, & exponenda erit.

XVI. Circumstantias non mutantem speciem, sed tantum peccatum notabiliter aggravantes intra eandem speciem, sunt illæ quæ faciunt unum peccatum mortale æquivalere pluribus intra eandem speciem, v. g. furtum 100. florenorum respectu furti 10. flo. Tales circumstantias non esse plerumque necessarii confitendas; satis probabilis & tuta sententia est, apud Sylvestrum, Navarrum, Vasquez, Reginal. Bonac. Lugo de Pœnit. Diss. 16. Sect. 3. Leandrum de Sacram. Pœnit. Diss. 8. Quest. 4. adducentem cum D. Thoma supra 50. Auctores, & pro opposita sententia Auctores 40. Ratio colligitur ex Tridentino Sess. 4. cap. 5. ubi declarans necessitatem confitendi omnia mortalia, & eorum circumstantias, expressè addit, quæ species mutant: ergo satis insinuat circumstantias non esse confitendas quæ speciem non mutant. Imò hoc ipso quo dubitatur, an Christus talem confitendi legem voluerit inducere, pœnitens deobligatur; ex illo principio, lex in dubio legis late non obligat, ut ostendimus supra Tract. 1. princip. 5. sub initium.

Hinc, qui furatus est simul centum florenos, sufficit dicendo commissi furtum mortale: qui simul de aliquo crimine pluribus æqualibus detrahit, commissi gravem detractionem, &c. Quia furtum v. g. decem, aut centum florenorum manet intra eandem speciem furti mortalis, etsi unum sit multo gravius altero.

Si tamen Confessarius interroget de quantum peccati, pœnitens debet eam explicare; imò consultius est, ut id semper sponte suâ faciat. Quia & hoc necessarium videtur, si circumstantia talis inveniat censuram, vel reservationem, vel peccatum supra modum ordinarium sic augeat, ut ejus declaratio faciat ad necessariam pœnitentis directionem, restitutionem, &c. Illi multi prioris sententiæ amplitudinem merito referunt.

§. III.

Quæstiones singulares de SPECIE & Circumstantiis in Confessione exponendis.

I. AN Sacerdos simul Religiosus qui peccavit contra castitatem teneatur exprimere circumstantiam illam, quod etiam sit Religiosus.

Respondet cum pluribus affirmativè Sanchez, Filolobos, Diana, &c. Contra varios. Qui valde probabile censent votum solenne castitatis, quod constituit in professione religiosa esse ejusdem speciei cum voto quod continetur in Sacerdotio, ideoque prædictum satisfacere, dicendo, violavi in tali re votum castitatis.

II. An persona habens tantum votum simplex castitatis debeat circumstantiam voti explicare si contra castitatem peccaverit.

Resp. Affirmativè, quia peccat contra virtutes diversas, nempe contra temperantiam, & contra religionem ratione voti, quo sibi ab actibus contra castitatem interdicitur.

terdixit: atque hinc fit tali casu ut v. g. persona quæ dicitur *Devota* debeat dicere se esse talem, nisi id aliunde confessario innoscat, de quo si dubitet, interrogari illa debet.

III. An circumstantia Conjugii explicanda sit à conjugæ qui cum alia peccavit: & quid si alia etiam sic conjugata?

Respondeo explicandam esse circumstantiam conjugii proprii, & insuper aliam esse conjugatam, si commissi fuerit: neque satisfacere dicendo, commissi adulterium. Quia alterius speciei peccatum est frangere fidem quam alteri dedisti, & alteri cooperari ut frangat fidem quam alteri dedit.

IV. Quid si persona illa interius tantum peccaverit delectatione morosa?

Resp. tunc etiam debere circumstantiam *sui conjugii* explicare, quamvis de hoc dubitet *Castrop. Hirt.* Ratio est, quia fides conjugalis explicanda est, ut ostendimus, sed hæc extendit se etiam ad excludendas delectationes & cupiditates efficaces internas circa alias personas à conjugæ distinctas; ergo hujus violatio in casu exprimenda est.

V. An circumstantia sponfalium exponi debeat, si sponsus aut sponsa cum alio peccaverit?

Resp. cum *Sanchez de Matrim.* à sponso non esse exponendam, sed bene à sponsa. Quia licet uterque ob fornicationem alterius possit à contractu resiliire, communi tamen judicio onus & dedecus ex peccato sponsi respectu sponsæ censetur leve, hujus autem valde grave, redditurque multo deterior quam fuerit ante contractum sponfalitium. Quia tamen etiam de sponsa idem probabiliter docet *Diana* &c. quod de sponso, non erit necessarium confessario interrogare tali casu an pœnitens sit viro desponsata, et si de eo dubitaret.

VI. An si res una prohibita sit pluribus præceptis, divino, & humano Ecclesiastico, & civili, id debeat in confessione distinctè exponi?

Resp. negativè, nisi diversa præcepta fecerint rem illam materiam necessariam diversarum virtutum. Quia diversa illa præcepta non mutant speciem peccati, nam ex communi usu & estimatione neque confessari neque pœnitentes solent interrogare an v. g. furtum admissum sit lege humana vetitum, ex qua estimatione colligendum est, quam censentur specie morali differre, ut hic notat *Lugo*.

VII. An qui Horas Canonicas omittit habens obligationem Ordinis & beneficii, debeat utramque confiteri?

Resp. affirm. quia obligatio Ordinis spectat ad virtutem Religionis, obligatio beneficii ad virtutem Justitiæ; adeoque omisso illa habet duplicem speciem malitiam ratione duplicis præcepti, ac proinde utraque circumstantia in confessione explicanda est.

VIII. Si vigilia incidat in diem Quadragesimæ, aut Vestim in Dominicam, an teneatur illam circumstantiam confiteri qui Jejunium violavit, aut Sacrum omisit?

Resp. negativè, quia duplex præceptum non facit rem illam materiam duplicis virtutis, sed tantum religionis, nam ideò jubemur jejunare, aut Sacrum audire in honorem Sancti, quia in honorem Sancti id imperat Religio ut honoretur Deus: tenditque ad eandem honestatem v. g. religionis, aut temperantiæ.

IX. An debeat in confessione specificari qualitas

R. P. *Arjdek.* Tom. II.

detraktionis v. g. quod dixerim alterum esse furem, aut proditorem: an sufficiat dicere, detraxi in re gravi?

Resp. Sufficere si dicam, detraxi in re gravi. Quia fama quamvis in re diversa est tamen ejusdem speciei in genere moris: detractio autem accipit suam malitiam ex eo quod lædat famam aut honorem proximi, sicut furta lædunt fortunas: ergo sicut furta sunt ejusdem speciei in ratione furti sive fiant in hac vel illa materia, ita de fama dicendum est.

Et idem locum habet in contumelia, & judicio temerario: Quia honor qui læditur per contumeliam, & bona existimatio quæ aufertur per judicium temerarium in quacumque materia fiant, sunt ejusdem speciei in genere moris, ob rationem jam assignatam de furto & detractioe.

X. An exprimenda sit circumstantia Superioris in injuriis mortalibus contra ejus honorem?

Resp. cum *Lugo* aliisque diversis potius affirmativè. Quia circumstantia Superioris in casu superaddit specialem malitiam, quia natura docet Superiores in speciali honore habendos. Atq; idem docet *Bonacina*, contra *Lugo*, si quis Sacerdoti detraxerit, aut contumeliam intulerit, non item si Diacono aut Subdiacono.

XI. An furtum rei non sacræ in loco sacro, v. g. crumenæ in templo, sit sacrilegium in confessione necessariò exprimendum?

Resp. negativè, nisi res commodata sit loco sacro, aut in eo deposita, uti admittit *Lugo, Less. Covar.* & plures alii. Quia factum illud non repugnat peculiariter sanctitati loci, aut ex natura rei, aut aliunde. Quia res quæ aufertur nullam habet specialem connexionem cum loco sacro, sed tantum generalem, quod sit peccatum, quod non sufficit ad specialem malitiam contrahendam contra Religionem.

§. IV.

Quomodo distingui debeat NUMERUS peccatorum?

PRO distinguendo peccatorum Numero dicendum, Actiones peccaminosas per se consummatas, & completas debere in Confessione distinctè enumerari: ut si quis cum eadem plures copulas consequenter habuit, vel si Sacerdos in statu peccati mortalis continenter plures Confessiones audivit, debet earum actionem numerus exponi, ex sententia communiori. Secus, si actiones non sint per se consummate, sed tantum referantur tamquam pars, aut dispositio ad aliud peccatum consummandum. Hinc verba inhonesta, oscula & tactus libidinosos qui præcedunt fornicationem, & ad eam complendam referuntur, non debere seorsim exprimi infra §. 5. dicemus. Idem dicendum de pluribus vulneribus quæ alicui insiguntur antequam occidatur.

Actus peccaminosi *merè interni* censentur numero distingui, quoties fuerunt moraliter interrupti, id est, notabili tempore cessarunt, vel retractati sunt, & iterum inchoari cœperunt. Exempli gratiâ: Si quis per unam vel duas horas inhæsit turpi cogitationi sine interruptione, est tantum unum numero peccatum; si autem durante illo tempore verbi gratiâ tertio cessavit integrè ab illa cogitatione, & iterum tertio resumpsit, censetur tria peccata commisisse in confessione distinctè explicanda. Item, si quis habuit toto die voluntatem rem notabilem furandi, quam

de
in

eo
coia

quam vesperi retractavit, & iterum eodem die vel sequenti eandem voluntatem resumpsit, tenetur se accusare, quod bis voluerit furari.

Quando contingit de mortalium certo numero non constare, exprimendus est ille, quem iudicas probabilior, addendo v. g. te pejerasse decies plus minus. Quod si postea deprehendas numerum fuisse majorem, non teneris iterum confiteri, nisi numerum à te expositum notabiliter excesseris. *Fagundes, Hurri. Sanchez, &c.*

Quod si nec probabilem numerum assequi valeas, exponenda est duratio consuetudinis peccandi, & frequentia lapsuum per diem, septimanam, mensem, aut annum, quantum potes probabili conjecturâ eam in mentem revocare. *Diana, Fillius, Hurri. Lugo, &c.*

§. V.

Questiones porrò singulares de numero peccatorum in confessione explicando.

LANI qui successivè & continenter plures aureos auni alteri clam abstulit, aut in pluribus punctis graviter detraxit, aut convitia plura congestit, satisfaciat dicendo, semel furatus sum, semel detraxi, semel convitiatus sum.

Resp. Affirmativè, quoad expositionem numericam. Quia singula istæ actiones sunt moraliter partem unius furti, unius detractionis, unius convitii. Sicut qui die jejunii incipit carnes comedere, etsi aliquid sumat ex pluribus ferculis, non tenetur aliud dicere quam, se semel comedisse carnes: accedentis nimirum voluntas erat comedendo suo appetitui satisfacere, non restringendo ad unum aliquod ferculum.

II. Quid dicendum de eo qui initio intendit alicui aureum unicum auferre, aut in uno puncto detrahere, aut convitari: & postea occasione novâ invitante ad plura furta, aut convitia continenter perrexit?

Resp. talem teneri singulas actiones numero distinguere. Quia peccatum quod initio intendit facere per se consummatum est absque secundo peccato, cum ejus intentio in primo aureo auferendo completè steterit, & non nisi ex nova determinatione ad secundum perrexit, adeoque novum voluntatis actum liberum addiderit, numero à priori distinctum.

III. Quid si prædicta furta aut detractiones fiant successivè, sed continenter contra diversas numero personas?

Resp. in casu diversas personas facere ut furtum singulorum aureorum sic diversum numero peccatum. Quia furtum factum à singulis est per se actio consummata & completa, sic ut non compleatur per furtum factum ab alio sequente, eo quod illa non coalescant, sive damnum quod infertur Petro, non augeatur per damnum quod infertur Paulo.

IV. An debeat exprimere numerum, qui in uno impetu, sed tamen successivè plures homines occidisset, aut pluries cum eadem peccasset?

Resp. affirmativè, quamvis *Zanardus* cum paucis contrarium putet probabile. Ratio responsionis est, quia hæ actiones sunt inter se physice & moraliter distinctæ, & per se sufficienter consummatæ, absque eo quod referantur ad aliud ulterius peccatum consummandum.

V. Quid de Confessario qui in mortali plures confessiones continenter audivisset, aut pluribus Eucharistiam ministrasset?

Resp. numerum singularum abolutionum, quantum fieri potuerit, exprimendum: Quia abolutio Sacramentalis singulorum est actio externa per se sufficienter consummata: quamvis contrarium non sit improbable apud *Diana, & Lugo*: & multo magis probabile & commune est, illum qui sic Eucharistiam pluribus consequenter ministrat unicum peccatum admittere.

VI. An debeant seorsim & distinctè exprimi in confessione desideria, tactus & oscula quæ copulam conjugalem immediate præcedunt, aut quæ eam sequuntur?

Resp. non debere distinctè exprimi quando sic copulam præcedunt, nisi docent Auctores communitati. Nisi forte quis accessisset cum voluntate tangendi tantum, & postea concepisset novam voluntatem tangendi ulterius. Quia illa referuntur tamquam dispositio ad actum principalem, & sic sunt aliqua copulæ inchoatio.

An autem debeant exprimi istiusmodi tactus & complacentiæ inhonestæ copulam immediate subsequentes magis dubitatur. Debere exponi affirmat *Sarr. Vasq. Coninck* aliique. Probabilior tamen videtur sententia negativa cum *Navarro, Salas*, aliisque quos sequitur *Lugo* hic Disp. 16. Dist. 11. Quia neque in intentione agentis, neque ex natura rei referuntur ad novam copulam, sed potius ad priorem tamquam effectus accessorios, sicut refertur delectatio & gaudium quod habetur de aliquo peccato jam commisso. Vix enim contingit quin qui v. g. occidit inimicum, quanto post de facto suo gaudeat.

VII. An qui unico actu v. g. explosionis bombæ occidit sex, aut decem, aut plures homines, exponat sufficienter in confessione numerum peccatorum dicendo, uno ictu occidi multos homines, eorum numerum non exponendo?

Resp. affirmativè *Card. Lugo supra num. 41*. Quia cum nec in Tridentino, nec alibi præceptum reperitur, necessariò explicandas omnes numero multas in uno eodemque actu contentas; non debent solles ad explanationes adeò plerumque intricatas & scrupulis obnoxias obligari. Non sufficit tamen dicere, feci homicidium, quia pronius est hoc de unico homine occiso intelligi.

VIII. Quid de desiderio occisionis plurium, autem copulæ cum pluribus?

Resp. *Lugo ibid. num. 135*. Qui unico actu interno voluntatis desiderat plures occidere, aut cum pluribus copulam habere, si omnes fuerint persone ejusdem rationis, non conjugatæ, non Religiosæ &c. sufficit in confessione dicere, semel desideravi occidere plures, semel cum pluribus personis libere copulam optavi: ob rationem supra assignatam.

IX. Qui de eo qui unico actu multis simul graviter detraxit?

Responderetur, ex eadem ratione apud *Card. Lugo supra num. 134*. non esse necessarium ut numerus personarum eâ detractione lesarum in confessione exponatur, ut si detraxit alicui familiæ vel seculari, vel religiosæ in qua plures sunt persone, vel pauciores, sufficit dicere detraxit graviter eundem fami-

familie. Quod si in tali familia aliqua sit persona valde eximia, aut aliud mutans speciem, non pertinet ad expositionem numericam, de qua nunc agimus.

X. Quid de scandalo gravi pluribus presentibus exhibitio?

Resp. cum *Lugo &c. num. 136.* Qui unico actu graviter peccaminoso pluribus presentibus scandalum, aut peccandi occasionem, non obligatur in confessione exprimere numerum personarum circumstantium, modo dicat, semel sui multis occasio peccandi malo meo exemplo in materia gravi. Nec esse necesse in casu exponere diversam qualitatem personarum que in scandalum contra solam charitatem inducuntur, docet *Lugo Diss. 16. Sess. 4. num. 107.* Contra *Sanchez, Bonacinam*, aliosque.

§. VI.

Quæstiones alie singulares de Confessione in diversa materia resolvuntur.

Quæritur 1. De pecc. dubio.

AN in confessione necessariò exponenda sint peccata commissa, de quibus penitens *DOBITUM* habet positivum an sint mortalia?

Respondeo affirmativè, exponendo dubia tamquam dubia, hoc modo, Dubito an plene confessem delectationi morose: Dubito an comedendo semel violaverim jejunium &c. Est hæc communis Theologorum sententia, contra paucos qui passim rejiciuntur. Et probatur ex Trident. Sess. 14. cap. 5. docente confitenda esse peccata omnia quorum conscientiam habemus; de peccatis autem dubiis conscientiam dubiam habemus, ergo ut dubia sunt confitenda: estque hæc quædam quasi traditio & praxis communis fidelium.

Eodem modo, si quis sciat se quidem mortale peccatum admisisse, sed tamen dubitet an illud confessus fuerit, remanet obligatio peccatum illud in confessione manifestandi. Quia cum confiter de lege confitendi mortalia, & tantum dubitetur an illi satisfactum fuerit, penes legem manet possessio; juxta *Principium 9. initio hujus Partis Tract. 1. explicatum.* Sed magis disputatur, an eadem sit obligatio confitendi, quando peccata sunt tantum negativè dubia, quam à pluribus negatiè fusiùs ostendimus inter Controversias particulares *Tract. 1. Quæst. 19. hujus Partis pag. 109.*

Sed quæritur: Quid si aliquis habeat probabile iudicium se non peccasse mortaliter, aut peccatum admissum à se in confessione manifestatum fuisse, etiamsi de opposito formidinem aliquam experiat?

Respondeo, in tali casu nullam esse confitendi obligationem. Quia cum iudicium probabile nitatur motivis non levibus, potest illi prudenter acquiescere, juxta *Principium 15. Tract. 1. supra traditum.* Si enim talis à Confessario interrogaretur, an tale peccatum admisisset, rectè responderet, se illud non commississe, etiamsi de eo formidaret: nam de iis que homines prudenter affirmant rarò iudicium certum habere possunt.

Hinc si quis habeat prudens & satis probabile iudicium, se de more ante confessionem conscientiam diligenter examinasse, etiamsi postea oriatur formido de aliquo peccato prætermisso, potest satis pro-

babiliter judicare se peccatum illud cum cæteris exposuisse, ac proinde ad illius confessionem iterandam non amplius obligabitur.

Quæritur 2. Conf. dimidiatio.

AN in Missionibus ubi est unicus Confessarius, & maximus populi concursus in die solenni v. gr. Paschatis, liceat audito uno vel altero peccato penitentem absolvere, uti fit in naufragio, si aliàs nequeat populo satisfacere?

Resp. Negativè, etiamsi foret in die Jubilæi, aut Indulgentiæ plenariæ. Quia in dicto casu non est sufficiens necessitas dimidiandæ confessionis, & maximi inde abusus sequerentur.

Quæritur 3. Conf. absentis.

AN qui ob metum Hæreticorum non potest ad Confessarium accedere, vel qui in carcere aut custodia clausus detinetur, possit saltem per Litteras, vel fidum internum Sacerdoti absentem peccata sua Sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere?

Respondeo Negativè, quamvis aliqui Theologi id rectè fieri aliquando docuerint. Nam *Clemens VIII.* eam doctrinam ad minus falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, & sub pena excommunicationis eam doceri, aut in praxim deduci vetuit anno 1601. Neque juvat si dicas illum tantum declarasse id fieri illicitè, non autem invalidè: non enim rectè prohiberetur talis absolutio tamquam omni casu etiam in morte illicita, si foret probabile illam aliquo casu validam esse.

Eodem modo invalida esset absolutio, etiamsi Confessarius presentis confessionem audivisset, & postea absentem per litteras absolveret.

Sed, quæritur, quid si aliquis per litteras, vel nuntium Sacerdoti absentem confessus fuisset, & postea ad illum in periculo mortis Sacerdos accederet, & presentem absolveret, sine alia confessione.

Respondeo validè absolvi. Non enim simpliciter absentis confessionem, sed simul ejusdem absolutionem Pontifex damnavit. Quod confirmatur ex eo quod si alii testentur, absente Sacerdote, aliquem moribundum dedisse signa contritionis, aut confessionem petiisse, possit Sacerdos superveniens illum jam sensibus destitutum absolvere. Quamvis autem hoc ipsum aliqui negent, non repugnare tamen cum decreto *Clementis* rectè docent *Lugo, Aversa* & plures alii. Idem habemus ex testimonio *Petri Lombardi* olim Primatis Hiberniæ, qui tradit consultum à se de hoc casu *Clementem VIII.* respondisse, sibi propositum non fuisse damnare seu prohibere ne incidente simili casu Sacramentalis absolutio impendatur. Et hoc *Lombardi* testimonium ejus manu subscriptum & Sigillo munitum in nostro Archivo Lovanii servatur.

Quæritur 4. Conf. in scripto.

AN valida, & licita esset confessio illius, qui, ob verecundiam valde magnam, in scripto traderet suam confessionem Sacerdoti presentem tacitè legendam, & antea, aut postquam legatur cum debito dolore diceret, Accusome de peccatis ibi descriptis?

Communis sententia admittit validam, sed negant aliqui licitam esse. Docet tamen *Leander de Penitent.* Tract.

de
in

eo
gia

Tract. 5. pag. 156. citans *Benzonium*, aliosque, probabilius isto casu ex causa confessionem talem & validam, & licitam esse. Quia penitens sic implet præceptum confessionis etiam vocalis, siquidem ore, & voce fatetur peccata ibi integrè & distinctè scripta esse sua, & de illis cum dolore & proposito emendationis se accusat, quod ad confessionis integritatem solum requiritur. Probat etiam id *Benzonius* q. 5. ex facto D. Basili, & D. Joannis Eleemosynarii, qui, inquit, mulieribus de peccato verbo manifestando valde erubescens, mandavit peccata scribi in charta, quâ lectâ remissionem peccatorum eis misericorditer contulerunt, si ve procurarunt.

Hanc doctrinam accuratè examinat, & confirmat *Matthæus de Moya* in Selectarum questionum parte altera, edita anno 1678. pro ea insuper adducens *Scotum* in 4. *Dist.* 17. q. unica ad finem. *Sotum*, *Suarem*, *Vasquez*, *Coninck*, *Cardinalem de Lugo de Penitent.* *Dist.* 15. *Secl.* 5. *num.* 77. & plures alios, qui non dubitant id ex causa, etiam talis, si ve tam magnæ verecundie, licitè fieri posse.

Queritur 5. Denunciatio sollicit. &c.

AN teneatur Penitens Denunciare Confessarium si ab eo ad turpia sollicitetur, &c.

Resp. affirmative, idque ex natura rei quando existit inde grave periculum ruinæ spiritualis si ve Confessarii, si ve alterius, quod potest impediri à Prelato competenti cui Denunciatio facienda est: ad hoc enim obligat præceptum charitatis: neque Penitens, uti Confessarius, sigillo Sacramentali adstringitur.

Valdè autem arcta est in hoc genere obligatio ex vi præcepti Ecclesiastici in Bulla Gregorii XV. ubicumque nota & recepta est, quæ sic habet. *Qui personas, quæcumque illæ sint, ad inhonestas, si ve inter se, si ve cum aliis quomodolibet perpetranda in actu Sacramentalis Confessionis, si ve ante, vel post immediatè, seu occasione vel prætextu Confessionis hujusmodi, etiam ipsa Confessione non secuta, si ve extra occasionem Confessionis in confessionario, aut in loco quocumque ubi confessiones Sacramentales audiuntur, seu ad Confessionem audiendam electo, simulantes ibidem Confessionis audire, sollicitare vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos, & inhonestos sermones si ve tractatus habuerint, &c. Mandantes omnibus Confessariis, ut suos Penitentes, quos noverint fuisse ab aliis sollicitatos moneant de obligatione denunciandi &c.*

Prædictis Bullæ clausulis singula huc pertinentia accuratè exponuntur; quæ insuper fusè elucidantur à *Diana* in Tractatu de Denunciatione Confessarii sollicitantis Part. 4. Tract. 5. Refol. 31. &c. etiam juxta Edictum Hisp. Inquisitionis: Ubi notat, perinde esse si ve sollicitatio fiat circa feminam, si ve circa masculum: Item, denunciandum si in confessione præbeat chartam sollicitationis postea legendam: sed non æque si ad domum penitentis litteras sollicitantes mitteret, ex vi hujus decreti.

QUÆSTIO estè converso: Quando debeat Confessarius obligare Penitentem ad alium rite denunciandum de aliquo crimine ex confessione cognito?

Auctores passim questionem hanc non simul, sed sparsim in variis materiis tractant. Præ cæteris multa de Denunciationis obligatione & potestate habet *Layman Lib. 3. Tract. 3. Part. 2. Cap. 4.* sed maximè agit de Denunciatione charitativa, & judiciali.

Resp. De Confessarii obligatione, rem illam reduci posse ad hos casus.

I. Obligandus ad Denunciationem est Penitens, si etiam extra confessionem ex charitate vel justitia tenetur Denunciare alterius crimen v. gr. hæresim, vel conspirationem, vel aliud graviter aliis noxium aliter non impediendum. Sinolite Denunciare incapax est absolutionis.

II. Si intellexerit Confessarius in confessione malum valdè grave uni tertio, vel alicui communitati obventurum si non fiat à Penitente Denunciatio illi qui potest impedire, citra damnum multò majus quod Penitens Denunciando incureret.

III. Si ipse Penitens non possit aliter quam Denunciando evitare periculum proximum gravis peccati, v. gr. ut potestatem habens non permittat talem personam ad se accedere.

IV. Peculiare est in casibus reservatis, quod Confessarius debeat remittere Penitentem ad Denunciandum si ve manifestandum seipsum Superiori: imò & si eum complicem si nequeat aliter consulere gravi iniuriæ, aut damno communitatis.

Sed quaeres, An in his, aut casu reservato aliquando teneatur ipse Confessarius vices Penitentis supplere.

Resp. Casum vix posse occurrere quo ad hoc absolute obligetur. Ita *Sanchez Lib. 2. in Decal. 3. num. 22. Castropalao Tom. 1. Tract. 4. Dist. 4. P. 5. §. 2. num. 4.* Ratio, quia vel Penitens potest per se Superiorem accedere, vel non potest: si possit, non extremè in hoc indiget Confessarii charitate: si non possit v. g. in gravi iniuriæ periculo, aliove gravi accedendi impedimento durante: & tunc casus non est Confessario reservatus, adeoque potest eo titulo, sine recurritu absolvere, non enim se presentandi est personale.

Quer. 6. Conf. Regularium.

QUAM potestatem habeant Confessarii ordinarii, aut deputati Societatis, aut aliorum Obedium respectu suorum Religiosorum in ordine ad absolutionem à peccatis & censuris?

Resp. Confessarios illos circa Religiosos pro quibus deputantur, habere omnem potestatem quam habet Confessarius ordinarius circa externos, præterquam circa casus in Ordine reservatos. Unde sicut externus potest absolvere à peccatis & censuris Sedi Apostolicæ reservatis per jura, aut per speciales constitutiones, ita potest suos prædictos Regulares, præterquam à casibus Bullæ Cænæ regulariter loquendo, quando scilicet illa potestas non esset Ordini concessa, sicut aliquibus concessam constat magis vel minus limitatè. Non enim censentur seculares in hoc melioris esse conditionis quam Regulares, uti docent Theologi communiter.

II. Quoad hæc notandum, eandem, nec magis potestatem Confessariis qui in Societate deputantur sexto quoque mense pro Nostrorum confessionibus generalibus, aut particularibus excipiendis tempore renovationis votorum. Ita enim habet praxis & Superiorum declaratio.

III. Quoad omnia quæ circa votorum commutationes, dispensationes, & similia possunt Confessarii Regularium circa externos, possunt etiam Confessarii eorum ordinarii circa suos Regulares Penitentes, nisi illa ea limitentur vel in Privilegiis, vel à Superiore qui eos designavit, vel à quo facultatem illam acceperunt.

Has, & ampliores facultates quas habent Superiores & Confessarii variorum Ordinum respectu suorum Regularium, reperies in compendio Mendicantium, verbo, Absolutio ordinaria &c. & in Constitutionibus Prædicatorum cap. 46. & 47. & in Bulla dicta, Mare Magnum, Sixti IV. De quibus fusius Suarez de Relig. Lib. 2. *Quintanadrenas*, singularium Tract. 3. Sing. 19. &c.

QVÆRES Porro, An Confessarii Superiorum Societatis, & aliorum Ordinum possint cum ipsis dispensare, in jejuniis, in Horis Canonicis, & aliis Ecclesiæ præceptis?

Resp. affirmativè, si ipse Superior eam facultatem illis committat. Quia non debent esse deteriores conditionis quam sui subditi, qui ipsum in promptu habent, & in illis possunt ad eum recurrere. Ita fusius Sanchez de Matrim. Lib. 8. Diss. 3. *aliique*. Et idem de Episcopis docet ibidem, cum Sylvestro, Paludano, Gabriele, Angelo, Tabiena, Enriquez, Gomezio, aliisque.

CAPUT III.

De Confessione invalida, & quomodo iteranda, & validanda.

Confessio invalida est ob defectum conscientis, *Primò*, si requisitis dolore careat. 2. Si inter confitendum peccet; puta, quia temerè, vel per crassam ignorantiam omittit peccatum mortale, aut de quo rationally dubitat, num sit mortale, nisi in hoc casu bona fide arbitretur se à confitendi obligatione immunem esse. 3. Si exiguam valde conscientie discussionem instituens, conjiciat se in probabile periculum omitendi mortale. Unde cum talis Confessio formaliter integra non sit, tota est repetenda.

II. Contritio, sive attritio ex supernaturali motivo, quæ requiritur in Sacramento ad justificationem, debet se extendere ad omnia mortalia, saltem virtualiter. Nisi enim hoc dicatur, consequens erit nihil repugnare, quominus vera contritio, aut attritio consistat cum actuali effectu ad peccatum mortale; quod ne probabiliter quidem dici potest.

III. Qui ob ignorantiam non mortaliter culpabilem, peccatum confiteri omisit, non tenetur postea integram Confessionem repetere, sed tantum exponere mortalia omissa; totam verò repetere tenetur, si ignorantia fuit mortalis. Ratio prioris est, quia in Confessione illa fuit validè absolutus. In posteriori autem à nullo peccato absolutus fuit, quia Confessio erat invalida.

IV. Confessio etiam fit invalida, ideoque repetenda, ob defectum aliquem Confessarii: *Primò*: si jurisdictione omninò caruit, vel impeditam habuit per suspensionem ab officio, excommunicationem denuntiatam, aut contractam ob Clerici notoriam percussione. *Secundò*, si verba absolutionis substantialiter vitavit. *Tertiò*, si absolvendi intentionem, nec actualem, nec virtuales habuerit.

V. Si Confessarius ob surditatem, distractionem, vel somnum, aliquod peccatum mortale non intellexit, videtur nihilominus valida esse absolutio; dummodo Pœnitens bona fide egerit, & culpa in solo Confessario resederit. Ita Henric. Layman, Diana, &c. contra Navarr. & Sylvestrum. Ratio: quia essentia & effectus hujus Sacramenti consistere potest sine integra

& specifica peccatorum explicatione, si ea sine culpa pœnitentis intermittatur. Nihilominus si pœnitens id postea resciat, debet iterum peccatum illud clavibus subjicere; quia semper manet obligatio omnia mortalia Sacerdoti indicandi secundum speciem, & numerum, ut in omnia directè absolutio feratur.

VI. Addo contra scrupulos, tamen si contingat absolutionem Sacerdotis, ob aliquem ejus occultum defectum invalidam esse, rarò id graviter ob futurum pœnitenti inculpatè defectum illum ignorantem; in proxima enim Confessione valida ab illis peccatis indirectè absolvetur.

VII. Pro faciliiori praxi Confessionis repetenda: Si Confessio, quæ ob defectum pœnitentis, vel Confessarii invalida fuit, denuò instituat apud eundem Sacerdotem: non est necessarium, peccata omnia secundum speciem & numerum repetere, modò Confessarius statum pœnitentis adhuc recordetur, saltem confusè, ut convenientem illi pœnitentiam imponere possit. Ita Vasq. Sa. Laym. Dian. P. 3. t. 4. Probatur ex praxi; si enim Sacerdos audita Confessione advertat, pœnitentem non satis dispositum esse, & attritum, interdum differt absolutionem in alterum diem: si eum contingat interea speciei peccatorum distinctè non recordari, non ideo exigere solet, ut Confessio tota repetatur, sed tantum ut de peccatis illis verus dolor, cum emendationis proposito eliciatur. Ratio, quia antea Pœnitens præcepto divino de integritate Confessionis satisfecit, ideoque solum defectum, v. gr. contritionis, suppleri tenetur.

VIII. Denique, tamen si Confessarius nec statum peccatoris talem recordetur, sed id tantum, quod sibi sic confessus fuerit, eumque jam rectè dispositum absolvat, peccat quidem Confessarius, cum non rectè munere suo fungi possit in imponenda congrua pœnitentia &c. nihilominus absolutio erit valida, & Pœnitenti fructuosa.

IX. *Quæstio est*, Quid agendum cum Pœnitente, qui confitetur omnia peccata; sed non vult deferere occasionem proximam peccandi v. gr. dimittere suam ancillam cum qua experitur se continuò relabi in peccata carnis: 2. Cum eo, qui pergit præbere publica scandala: 3. Cum eo, qui non intendit restituere bona aut jura iniquè possessa.

Respondeo, neminem horum posse absolvi, nisi hortatu Confessarii eo adducatur ut seridè proponat, ac fideliter promittat se satisfacturum suæ obligationi.

Quod si Pœnitens non possit implere suas obligationes, v. gr. restituere pecuniam, aut refarcire alterius famam, aut inire gratiam cum inimico, nisi post aliquot menses, aut forte post unum annum, non ideo tam diu differenda est absolutio, si Pœnitens omnino spondeat, quantum est ex parte sua, se satisfacturum obligationi quam primum id erit in ipsius potestate. Quia cum talis Pœnitens sit ritè dispositus ad absolutionem, jus habet ut ea tam diu non differatur, in tanta incertitudine vitæ humanæ, & damnationis æternæ periculo: Ut cum Suarez Disp. 32. Sect. 2. fusius ostendit Reimakers & Franciscus Jacops in sua Defensione contra aliquos modernos.

Quæritur, An ergo semper illicitum sit differre absolutionem pœnitentis sufficienter dispositi?

Respondeo, Sæpe licitum esse eam differre, imo aliquan-

de
ineo
oia